

Kurzus kódja(i): **FLMD-322.593**
FLMD16-212.11

Kurzus címe: **A filmhang elmélete és története**

Tanár neve: Zentay Nóra Fanni

Kurzus időpontja, helye: hétfő 9 00-10 30; -135

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus célja a filmhang történetének és elméletének átfogó bemutatása a kezdetektől napjainkig. A filmhang történeti és elméleti áttekintése lehetőséget ad arra, hogy a filmek akusztikus komponensének technológiai fejlődését, a hang narratív szerepét és stilisztikai vonatkozásait a különböző filmhang-elméletek kontextusában vizsgáljuk. A félév során megismerkedünk néhány fontos, a filmhangra vonatkozó elméleti szöveggel. A közös filmelemzéseket egy-egy kiselőadás vezeti be.

Az első óra: szeptember 18.

Témák:

1. Bevezető: audiovizualitás, szinkronizáció, a kép és hang kapcsolata
2. A némafilm hangjai, korai filmhangosítási kísérletek
3. A hangosfilm kezdetei, a hang és a korai filmelméletek
4. A hang kreatív alkalmazásai, a filmhang formalista elméletei
5. Hang a klasszikus hollywoodi filmben, hang és elbeszélés
6. Beszédhang a filmben, nyelv, dialógus és "vococentrism"
7. Nem konvencionális hanghasználatok, kép és hang függetlenítése
8. A filmzene elméletei, kognitív megközelítések a filmzene funkciójáról
9. A Dolby sztereó esztétikája, soundscape, sound design
- 10-11. Dolby Digital: a digitális hang kora, immerzív filmhang, szenzualitás

Kurzus teljesítésének követelményei: Folyamatos felkészülés az adott héten sorra kerülő kötelező (alább jelölve) filmekből és/vagy olvasmányokból. A félév végén egy zárthelyi dolgozat megírása, ami az órai anyagot, a kötelező olvasmányokat és filmeket kéri számon, valamint egy órai prezentáció megtartása. Az óráról maximum 3 alkalommal lehet hiányozni (három alkalomnál több hiányzás esetén a kurzus nem teljesíthető)

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek:

A filmhangról való tudás elméleti és történeti megalapozása. A különböző filmelméleti irányzatok filmhangra vonatkozó legfontosabb téziseivel való megismerkedés. A hallgatók az elsajátított elméleti és történeti tudást együttesen alkalmazzák a filmhang elemzéséhez.

Kötelező / ajánlott irodalom és film: **1. óra: Bevezető: Audiovizualitás, szinkronizáció, a kép és hang kapcsolata**

kötelező irodalom: Thomas Elsaesser: A film mint fül. Hang és tér. In: *Metropolis* (Hang a filmben) 2015/02. pp. 8-21.

ajánlott irodalom: Michel Chion: *Audio-vision, Sound on screen*. (trans. Claudia Gorbman) New York: Columbia University Press, 1994.

2. óra: A némafilm hangjai, korai filmhangosítási kísérletek

kötelező film: Harry Relph: *Little Tich et ses 'Big Boots'* (1902),

Edison: Kinetophone-project (1894-95), Edison: *Nursery Favorites* (1913),), Phono-cinéma-theatre filmrészletek

3. óra: A hangosfilm kezdetei, a hang és a korai filmelméletek kötelező film: Crosland: *The Jazz singer* (1927)

ajánlott film: Beaumont: *The Broadway melody* (1929), Bacon: *The Singing Fool* (1928), Foy: *Lights of New York* (1928), Lázár: *A két bálvány* (1931)

4. óra: A hang kreatív alkalmazásai, a filmhang formalista elméletei

kötelező film: Hitchcock: *Zsarolás* (1929)

ajánlott film: Clair: *Le million* (1931), Pudovkin: *A szökevény* (1933)

kötelező irodalom: Balázs: A hangosfilm. In: Balázs Béla: *A látható ember – A film szelleme*. Budapest: Palatinus, 2005. pp. 175-199.

Eisenstein: A hangosfilm jövője. In: *Válogatott tanulmányok*. Budapest: Áron Kiadó, 1998. pp. 84-85.

ajánlott irodalom: Clair: *The Art of Sound*. In: Elizabeth Weis - John Belton (ed.): *Film Sound: Theory and Practice*. New York: Columbia University Press, 1985. pp. 92-95.

5. óra: Hang a klasszikus hollywoodi filmben, hang és elbeszélés

kötelező film: Curtiz: *Mildred Pierce* (1945)

ajánlott film: Preminger: *Laura* (1944), Hitchcock: *Rebecca* (1940)

ajánlott irodalom: David Bordwell: *Fundamental aesthetics of Sound in the Cinema*. In: Elisabeth Weis - John Belton (ed.): *Film Sound: Theory and Practice*. Columbia University Press, 1985. pp. 189-199.

6. óra: Beszédhang a filmben, nyelv, dialógus és “vococentrism”

kötelező irodalom: Chion: *The Voice in Cinema* (kijelölt részek)

ajánlott irodalom: Mary Ann Doane: *A film hangja: test és tér artikulációja* (Apertúra online)

7. óra: Nem konvencionális hanghasználatok, kép és hang függetlenítése

kötelező film: Godard: *2-3 dolgot tudok csak róla* (1968)

ajánlott film: Duras: *India Song* (1975), Resnais: *Szerelmem Hiroshima* (1959)

ajánlott irodalom: Zentay Nóra Fanni: *A kép-hang aszinkronitás tendenciái a későmodernista filmben*. *Metropolis* 19 (2015) no. 2. pp. 34–56.

Williams, Alan: *Godard's Use of Sound*. *Camera Obscura* (Spring/Summer/Fall 1982) pp. 192-209.

8. óra: A filmzene elméletei, kognitív megközelítések a filmzene funkciójáról

kötelező film: Kubrick: *The Shining* (1980)

ajánlott film: Kubrick: *2001: Űrodüsszeia* (1968), Nichols: *Diploma előtt* (1967), Reggio: *Koyaanisqatsi* (1982), Tarantino: *Kill Bill II.* (2004), Greenaway: *Drowning by numbers* (1988)

ajánlott irodalom:

Annabel J. Cohen: *Music as a Source of Emotion in Film*. In: Juslin (ed.): *Handbook of Music and Emotion: Theory, Research, Applications*. pp. 249-272.

9. óra: A Dolby sztereó esztétikája, soundscape, sound design

kötelező film: Coppola: *Apokalipszis most* (1979)

ajánlott film: Lynch: *Eraserhead* (1977), Lynch: *Blue Velvet* (1986),
Burton: *Batman visszatér* (1992)

ajánlott irodalom: Michel Chion: The Silence of the Loudspeakers, or Why with Dolby Sound It Is the Film That Listens to Us? In: *Soundscape: The School of Sound Lectures, 1998-2001*. pp. 150-154.

10-11. óra: Dolby Digital: a digitális hang kora, immerzív filmhang

kötelező film: Cuarón: *Gravitáció* (2013), Nemes Jeles: *Saul fia* (2015)

kötelező irodalom: Michel Chion: Sensory Aspects of Contemporary Cinema. In: Gorbman, Caludia – Richardson, John - Vernallis, Carol (eds.): *The Oxford Handbook of New Audiovisual Aesthetics*. Oxford - New York: Oxford University Press, 2013. pp. 325-330.
